

Mark- och miljööverdomstolen

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remiss av promemorian Förslag på förordningsändringar för att genomföra ändringar i utsläppshandelssystemet EU ETS

Dnr KN2023/02736

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Enligt förordningsförslaget ska minskning i tilldelningen av gratis utsläppsrätter göras om anläggningen berörs av rekommendationer i en energikartläggning och dessa inte har följts (5 kap. 7 a och b §§). I lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag används inte ordet *rekommendationer*, utan uttrycket *förslag på kostnadseffektiva åtgärder*. Det kan leda till tillämpningssvårigheter om olika ord och uttryck används. Det är även oklart hur bedömningen ska göras mot bakgrund av att en verksamhet vid en anläggning ofta bedrivs med stöd av ett tillstånd enligt miljöbalken, som inte sällan föreskriver särskilda villkor om energihushållningsplan eller energieffektivisering. Det kan även finnas specifika villkor om vissa åtgärder, eller delegering för tillsynsmyndigheten att besluta om åtgärder. En skälighetsavvägning av eventuella krav görs enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Det bör förtydligas hur dessa parallella bedömningar förhåller sig till varandra. Det är också olika periodicitet för energikartläggning och tilldelningsperioder, vilket eventuellt kan skapa problem vid tilldelningen.

Detaljerade synpunkter på förordningstext

Följande är förslag på förtydliganden och språkliga förbättringar.

För att öka tydligheten kan bestämmelsen i 3 kap. 1 § delas upp i två meningar.

3 kap. 1 § *Det är förbjudet att utan tillstånd bedriva en sådan verksamhet som anges i bilagan. Detta gäller även en verksamhet som inte ger upphov till växthusgaser.*

Bestämmelsen i 3 kap. 9 a § andra stycket kan förslagsvis formuleras på detta sätt.

3 kap. 9 a § *Ett beslut om att en verksamhetsutövare får behålla tillståndet ska vara tidsbegränsat till antingen den innevarande tilldelningsperioden eller till den innevarande och den efterföljande perioden.*

I 4 kap. 8 c § första stycket 1 tycks det saknas årtal efter *under åren*, eller så ska *under åren* strykas. Det bör övervägas om en definition av *dubbelräkning*, som anges i 4 kap. 16 §, bör föras in i förordningen. I 4 kap. 18 § bör uttrycket *som förtecknas* kunna strykas. Att reduktionsenheterna har förtecknats framgår av att de ingår i den förteckning som anges i paragrafen. I 4 kap. 20 § 2 skulle *par av* behöva förtydligas alternativt strykas.

Enligt lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag finns endast en sorts energikartläggning (se definitionen i 2 §). Med anledning av det kan 5 kap. 7 a § utformas på följande sätt.

5 kap. 7 a § *Tilldelningen av gratis utsläppsrätter till en anläggning under tilldelningsperioden 2026–2030 eller en senare period ska minskas med 20 procent om*

- 1. anläggningen berörs av rekommendationer som framkommit i en energikartläggning enligt lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag, och*
- 2. rekommendationerna inte har genomförts.*

Det är för domstolen otydligt om 20 procent är det maximala avdraget enligt 5 kap. 7 c § 2, eller om avdragen ska ackumuleras om målen missas i flera perioder. Ordet *tilldelningsperioden* kan i klagörande syfte föras in efter *från och med*. I 5 kap. 10 § kan *med avseende på* ersättas med *för*.

Förslagsvis kan 10 a kap. 2 § formuleras på följande sätt. Såvitt Mark- och miljööverdomstolen kan avgöra fattas de avvisningsbeslut som avses i punkten 3 i förslaget med stöd av artikel 16.11 a i utsläppshandelsdirektivet. I syfte att öka paragrafens tydlighet bör detta framgå direkt av författningstexten.

10 a kap. 2 § *Naturvårdsverket ska omedelbart underrätta Transportstyrelsen*

1. om ett rederi under två på varandra följande rapporteringsperioder har underlåtit att uppfylla

*a) övervaknings- och rapporteringsskyldigheterna i EU:s MRV-förordning, eller
b) skyldigheten att överlämna utsläppsrätter enligt artikel 12.3 i utsläppshandelsdirektivet, eller*

2. om en annan stat i EES har beslutat att avvisa ett fartyg enligt artikel 16.11 a i utsläppshandelsdirektivet.

Underrättelse enligt punkten 1 behöver inte ske om tillsynsåtgärder har lett till rättelse.

Förslagsvis kan bestämmelserna i 10 a kap. 7 § delas upp i tre stycken. Exempelvis kan det första stycket reglera Transportstyrelsens skyldighet att anmäla beslut, det andra Polismyndighetens och Kustbevakningens ansvar att vidta åtgärder för att förhindra överträdelse av sådana beslut, och det tredje Sjöfartsverkets befogenhet att ställa in förrättningar.

I anvisning 4 i bilagan till förordningen är det oklart vad som avses med *förutom sådana enheter som omfattas av en verksamhetsbeskrivning*. Innebär bestämmelsen att en enhet som förbränner farligt avfall ska ingå i tillståndet för utsläpp av växthusgaser för en anläggning som omfattas av en verksamhetsbeskrivning om enheten är en del av den anläggningen, eller är tanken att en sådan enhet ska ingå endast när detta uttryckligen anges i en verksamhetsbeskrivning (se t.ex. författningsförslaget för Beskrivning 1 tredje stycket)?

Termen *megawatt* bör inte förkortas i Beskrivning 2 under verksamhetsbeskrivningar i bilagan.

Prepositionen *i* mellan artikeln och namnet på det direktiv som det hänvisas till har i vissa paragrafer i författningsförslaget fallit bort, se exempelvis 1 kap. 4 och 13 §§, 2 kap. 6 § och 4 kap. 15 §.

Konsekvensutredning

Mark- och miljööverdomstolen noterar att lagförslaget, som är på remiss hos Lagrådet, och det nu aktuella förordningsförslaget innebär att sjötransportverksamheter inkluderas i systemet. Förslaget kan leda till en ökning av antalet mål i mark- och miljödomstolarna. Även om det inte förekommer många domstolsärenden kopplade till utsläppshandelssystemet är det enligt domstolens erfarenhet ofta tidskrävande mål som kräver omfattande resurser. Naturvårdsverket bedömer själva att det nya ansvarsområdet som tillsynsmyndighet och administrerande myndighet för sjötransportverksamheter inom EU ETS och EU:s MRV-förordning innebär en ökad administration och en omfattande ny uppgift för myndigheten. Eftersom besluten överklagas till mark- och miljödomstolarna kan även arbetsbelastningen för domstolarna öka som en konsekvens. Vad som nu har sagts bör beaktas vid kommande anslagsfördelningar till mark- och miljödomstolarna.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Kerstin Gustafsson och hovrättsrådet Henrik Jonsson.

Föredragande har varit Julia Lodén.

Ylva Osvald

Julia Lodén